

Б. П. Яценко

Каліфорнія

КАЛІФОРНІЯ (California) – штат у західній частині США. Утворений 1850. Площа 424 тис. км². Населення 36,96 млн осіб (2010), з них – бл. 100 тис. українців. Столиця – м. Сакраменто (466 тис. осіб). Найбільші міста (чисельність агломерації, млн осіб):

- [Лос-Анджелес](#) (11,8),
- Сан-Франциско (3),
- Сан-Дієго (2,7),
- Сан-Хосе (1,5),
- Ріверсайд (1,5).

У К. – найпотужніший у світі центр мікроелектронних й інформаційних технологій «Силіконова долина», підприємства ВПК, машинобудування (зокрема авіа- і суднобудування), легкої та харчової (особливо виноробної) промисловості. У сільському господарстві переважають виноградарство, садівництво (апельсин, черешня тощо), овочівництво (у долинах Сакраменто й Салінас). Розвинений внутрішній і міжнародний туризм; є парк розваг «Діснейленд»; зосередження кіноіндустрії в [Голлівуді](#) та ін. р-нах Лос-Анджелеса.

Природа

К. – один із найбагатших природними ресурсами та найрізноманітніших за ландшафтом штатів США. Розташований уздовж узбережжя Тихого океану, штат простягається на понад 1200 км і охоплює численні природні зони – тихоокеанське узбережжя, Центральну долину, гірський хребет Сьєрра-Невада із найвищою точкою США за межами Аляски – горою Вітні (4421 м), пустельні райони (Мохаве, Колорадо, частина Великого Басейну), зони густих хвойних лісів і вулканічних ландшафтів. Найдовші річки – Сакраменто і Сан-Хоакін. Тут ростуть гігантські секвої та мамонтові дерева – одні з найстаріших і найвищих дерев у світі. Регіон є домівкою для багатьох ендемічних видів, таких як каліфорнійський кондор. Має найбільшу кількість національних парків серед усіх штатів США (серед них, зокрема, Йосемітський). Штату властиві різні кліматичні зони – від середземноморського на узбережжі до напівпустельного та пустельного у внутрішніх районах; також характерний

альпійський [клімат](#) у високогірних регіонах. Водночас К. є одним із найбільш схильних до стихійних лих регіонів у США: масштабні лісові пожежі, сильні землетруси, цунамі, зимові шторми, буревії, повені, посухи часто мають катастрофічні наслідки для інфраструктури населених пунктів, сільськогосподарських угідь, природної екосистеми.

Українці в Каліфорнії

Перші українські переселенці прибули до К. наприкінці 1800-х рр., більшість – після 2-ї світової війни. Перший відомий українець у К. – [А. Гончаренко](#), який видавав у Сан-Франциско г. «The Alaska Herald» (1868–73). З ним співпрацювала укр. іммігрантка Т. Денис. Від кін. 19 ст. в К. поселялися інші українці, зокрема з Канади. Певна кількість українських іммігрантів прибула з Китаю. 1924 засновано першу українську суспільну організацію у К. – Народний дім (згодом товариство «Просвіта» ім. Т. Шевченка), 1944 – Українську централь на чолі з *М. Новаком*, яка координувала українське культурне і громадське життя (обидві – Лос-Анджелес). Від кін. 1940-х рр. до регіону прибували переміщені особи з Європи (зокрема й українці), серед яких було чимало інтелігенції та творчих особистостей. Українське життя поживалося, з'явилися нові осередки у Сан-Франциско, Сакраменто, Сан-Дієго, Санта-Кларі, Ван-Нуйсі та ін. За останні десятиріччя кількість українців зростає декілька разів. 1990 у К. мешкало 56 тис. українців, 2006 – 94,1 тис. Це другий штат (після Нью-Йорка), куди активно прибувають іммігранти з України. Найбільші скупчення українців (тис. осіб) – в округах:

- Сакраменто (понад 35),
- Лос-Анджелес (22,54),
- Сан-Дієго (6,34),
- Оранж (6,03),
- Сан-Франциско (5,51),
- Санта-Клара (4,05),
- Сан-Матео (2,51),
- Контра-Коста (2,32),
- Ріверсайд (2,1).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Українці Сан-Франсиської Затоки. Сан-Франсіско, 1998.

Бібліографічний опис:

Каліфорнія / Б. П. Яценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10631>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).